

Morgen gaat het beter

Humberto Tan

Voorwoord

De afgelopen jaren, vanaf 26 september 2019 bij Cees en Ries Slikker tot 17 januari 2022 bij Willem Gierveld, heb ik honderd (en drie!) mensen van honderd jaar en ouder geïnterviewd en gefotografeerd. Omdat ik geloof in de kracht van ouderen en al jaren voor die groep een fascinatie heb, ben ik het hele land door gereisd, langs verzorgingshuizen en eigen woningen, en heb ik talloze woonkamers vanbinnen gezien om de honderdplussers te ontmoeten en hun levensverhalen uit hun eigen monden te horen.

Het resultaat van die rondreis ligt hier voor u: *Morgen gaat het beter*, naar een lied van Willy Derby uit 1939. De titel van het lied sluit uitstekend aan bij de rode draad die ik onderweg langzaam begon te ontdekken in mijn gesprekken met vrijwel alle mensen in dit boek. Behalve hun energie en vitale gezondheid, viel mij vooral hun eindeloze optimisme op. Ondanks vaak heftige en verdrietige gebeurtenissen in hun leven, zoals de Tweede Wereldoorlog, bleven ze optimistisch en bleven ze vooruitkijken.

Elke honderdplusser stelde ik dezelfde vier levensvragen en vroeg ik om één tip (al gaven ze niet allemaal op alle vragen antwoord):

- Wanneer was u het gelukkigst?
- Hebt u angst gekend in uw leven?
- Hebt u nog dromen?
- Wat heeft het leven u geleerd?
- Hebt u een gezondheidstip?

Die eerste vraag stelde ik ook aan Barack Obama en Bruce Springsteen, toen ik in het najaar van 2021 de eer had om hen te interviewen voor mijn RTL4-tv-programma *Humberto*. Bruce Springsteen antwoordde: 'Als ik terugkijk op mijn leven in het algemeen, dan zou ik zeggen dat ik mijn eerste geluuksmoment had toen ik begon te begrijpen wie ik was als persoon, als Amerikaan, als burger, als vader, als echtgenoot en toen ik aan mijn carrière begon te bouwen. Vanaf die dag voelde ik waar ik heen zou gaan, wie ik zou worden, welke verhalen ik wilde vertellen. Welke plaats die verhalen moesten innemen in het grotere geheel van mijn land. De impact die ik wilde maken door die verhalen te vertellen. Dus ik zou zeggen: toen ik een zinvol leven ontdekte, was dat het begin van een gelukkig leven.'

Barack Obama hield het veel kleiner. Hij zei: 'Een voorwaarde voor een lang en productief leven, zoals Bruce al zei, is het idee hebben dat je zinvol bezig bent. Mensen vragen me vaak of ik het presidentschap mis. Soms geloven ze me misschien niet, maar het is echt waar: de pracht en praal mis ik niet. De glitter en glamour, al dat gedoe, mensen die salueren en opstaan als je binnenkomt... Dat mis ik echt niet. Wat ik mis is de kameraadschap van een team dat is

toegewijd aan het oplossen van problemen. En als je me vraagt naar de gelukkigste momenten van mijn leven, dan zijn mijn dochters daar altijd bij. Als ik met hen en Michelle aan de eettafel zit, luister ik graag naar hun gesprekken. Ze stralen dan. Ze zijn slim, aardig en zorgzaam en ze zitten vol verrassingen. Ook al zitten ze me de hele tijd te pesten en maken ze al mijn eigenaardigheden en gebreken belachelijk, op dat soort momenten ben ik het gelukkigst. Ik heb altijd gezegd dat ik van één ding heel zeker ben: op mijn sterfbed, in de paar seconden voordat ik mijn laatste adem uitblaas, zal ik me niet mijn toespraken herinneren, of gewonnen verkiezingen of aangenomen wetten. Maar dat ik met mijn dochters hand in hand naar het park wandel, of samen op een rustige avond luister naar hun gelach. Dat zijn de dingen die ik me zal herinneren. En dan zal ik zeggen: ik heb een mooi leven gehad, want ik heb dat mogen meemaken.’

In dit boek is tienduizend jaar aan levenservaring gebundeld. En keer op keer blijkt dat geluk niet zit in grote dingen, niet in geld, niet in spullen. Het zit in de kleine momenten, vaak met familie en vrienden, die het leven de moeite waard maken en ervoor zorgen dat er elke dag iets is om naar uit te kijken. Laat u verrassen door de wijsheid van deze honderdplussers, laat u ontroeren door hun herinneringen en lach om hun verhalen, die nog steeds klinken alsof ze gisteren zijn beleefd. En vergeet niet: morgen gaat het beter (behalve bij levensbedreigende ziekten en dood).

Humberto Tan

Hartelijk
Gefeliciteerd
100
Jaar

Hartelijk
Gefeliciteerd
100
Jaar

*Van je
100ste verjaardag*

*En fijne
dag gewenst!*

100
jaar!

100
jaar

Elselyn Harriëtte Angelique Fa-Si-Oen

17 FEBRUARI 1915, NIEUW-AMSTERDAM (SURINAME)

Es Fa-Si-Oen werd geboren op 17 februari 1915, op een woensdagmiddag omstreeks 3 uur. Haar ouders hadden 6 kinderen, maar helaas overleed het tweede kind kort na de geboorte. Nu zouden we dat wiegendood noemen. Zelf is ze het vijfde kind van haar ouders. Haar Chinese naam is Ng Moi, wat in het Chinees ‘vijfde meisje’ betekent. Tijdens haar leven heeft ze veel evangelisch sociaal-cultureel maatschappelijk werk gedaan.

Gelukkigst ‘Eigenlijk ben ik altijd gelukkig geweest. Zelfs mijn peuterjaren weet ik nog. Ik kan me bijvoorbeeld goed herinneren hoe ik in een vijver ben gevallen bij ons op het erf. Mijn moeder sprong meteen in het water om mij te redden. Dat weet ik gewoon nog. Mijn moeder vertelde me ook dat ik altijd wegliep en dan wist ze precies waar ik was. Ik stond dan naar de aapjes in de bomen te kijken. Tot op de dag van vandaag hou ik van dieren. Dieren zijn net zo geschapen als mensen, maar mensen zien dieren als dingen en dat doet mijn hart pijn. Over de hele wereld moet er een wet komen die dierenmishandeling bestraft.’

In Nederland is dierenmishandeling gelukkig al strafbaar, dus een deel van Es’ doel is al bereikt. Met haar eeuwige liefde voor dieren heeft ze zelf natuurlijk ook een dierenmaatje gevonden: ‘Ik heb nu een kat als gezelschapsdier. Loefje is geboren op 10 mei 2005. We zijn nu even oud.’ Een mensenjaar staat namelijk gelijk aan 7 kattenjaren. ‘En 15 maal 7 is 105. Net als ik! Loefje maakt mij ’s ochtends wakker. Weet je hoe hij dat doet? Hij raakt mij zachtjes aan met zijn pootje. Vlak boven mijn wenkbrauwen. En dat doet hij tot ik mijn ogen opendoe. Overdag maakt hij soms even contact met me, dan komt hij bij me op schoot zitten. Een kat spreekt onze taal niet, maar hij weet je goed duidelijk te maken wat hij wil. Hij geeft je gewoon een tik met zijn poot als iets hem niet bevalt. In Suriname voerde ik ook altijd hongerige dieren.’

Maar hoe zit het met haar leven vóór Loefje? ‘Ik heb altijd evangelisch sociaal-cultureel maatschappelijk werk gedaan, vooral met kinderen en jongeren. In Suriname noemden we dat stadszending en dat bestaat al sinds 1869. Vanuit de stadszending brachten wij het evangelie en leerden dat aan jongeren. De minderbedeelden leerden we vooruitkomen. Leraren hielpen vrijwillig mee. We hielpen ook weeskinderen. In de oorlog werden onze directeuren om 3 uur ’s nachts opgehaald. We wisten niet wat er zou gebeuren. Er waren in die tijd veel Duitse dominees in Suriname. De EBG, de Evangelische Broeder Gemeente, stond onder leiding van

de Duitsers. Die werden allemaal opgepakt. Volgens mij zijn ze goed behandeld. Omdat mijn directeur van de stadszending ook werd opgepakt, hij was namelijk een Duitser, werd ik de nieuwe directeur van het instituut. Dat was heel hard werken.’

Angst ‘Ja, tijdens de black-out. Dan moesten alle ramen en deuren dicht en was er maar één kaars in het hele huis. Dat was nodig voor de veiligheid.’

Geleerd ‘Het leven heeft mij geleerd te aanvaarden wat er komt en ik heb vertrouwen in de heilige drie-eenheid: God, de Heilige Geest en de zoon. Als je daarop vertrouwt, hoef je niet te vrezen. Het komt allemaal goed. Wat er ook gebeurt, hou vertrouwen! Als kind al moest ik een aantal psalmen uit mijn hoofd leren: Psalm 1, 23, 103 en 150.’ Psalm 23, waar Es steun uit put, begint als volgt: ‘De Heer is mijn herder, het ontbreekt mij aan niets.’

Dromen ‘Ik zou graag nog eens naar mijn geboortegrond in Suriname gaan.’

Gezondheidstips ‘Je hoeft niet per se vlees te eten. Wel zo divers mogelijk. En veel groenten! Pompoen, antruwa, sopropo: bitter in de mond maakt het hart gezond.’

Hendrikus Davenschot 24 AUGUSTUS 1920, VROOMSHOOP

Rieks Davenschot was een spijkerbeul: een timmerman. Hij werkte in heel Nederland, maar ook in Duitsland. Vanaf het eerste moment dat hij haar zag, werd hij verliefd op Hendrikje Hoekman. Haar roepnaam was Hennie en ze was geboren op 15 april 1921. Samen kregen ze een dochter. Toen zijn schoonvader overleed, heeft zijn schoonmoeder nog 10 jaar bij hem en Hennie gewoond. Rieks heeft niet veel dromen meer, maar wel een lopende traditie met al zijn achterkleinkinderen: allemaal krijgen ze van hun overgrootvader geld voor een autorijles.

Gelukkigst 'Ja, toen ik mijn vrouw leerde kennen. Zij stond voor een winkel en ik zag haar staan. Ik dacht: hé, dat is een leuk meisje, die pik ik mee. Het was liefde op het eerste gezicht, net een potten-en-pannenwinkel. We waren beiden 19, maar ze leek veel jonger. Een politieagent vroeg zelfs een keer aan mij wanneer ze van school zou komen. "Nou, volgend jaar," zei ik. "Net als ik, we zijn even oud."

We hebben daarna heel veel samen gefietst en hebben ook veel gedanst, gezwommen en gewandeld. We waren altijd met z'n tweeën, gearmd. We zijn bijna 66 jaar getrouwd geweest. We kregen zelfs een felicitatie van de koningin.'

Rieks heeft zijn vrouw nooit ten huwelijk gevraagd. 'Ik zei gewoon dat we gingen trouwen, want ze had geen lieve vader. Ze is uit huis vertrokken en kwam naar mij toe. In het kosthuis waar ik woonde konden we 2 kamers krijgen. 3 weken nadat ze uit huis was gegaan, zijn we getrouwd. Dat was nog in de oorlog, in 1944, 4 jaar nadat we elkaar hebben ontmoet. We hebben samen 1 dochter gekregen. We hadden nog wel een zusje of broertje gewild voor haar, maar dat was ons niet gegeven. Het meeste mis ik dat Hennie weg is. Als we elkaar tegenkwamen, knuffelden we altijd. Dat heb ik niet meer. Ik heb wel nog 2 kleinkinderen en 6 achterkleinkinderen.'

De kleinkinderen geven hem nog veel plezier in het leven. 'Op mijn 101e verjaardag hebben de kleinkinderen een klein stuk land in Schotland voor me gekocht, voor een man die al alles heeft. Daar ben ik heel trots op. Nu mag ik mezelf Lord of Glencoe noemen. Op dat stuk land is ook een boom geplant en daar staat mijn naam op. Het is te ver weg om het zelf te gaan zien, maar mijn achterkleindochter studeert in Engeland, dus misschien kan zij wel langsgaan. Mijn 100e verjaardag was niks, dat was tijdens corona. Ik wil graag nog 104 worden, dan kan ik mijn laatste achterkleinkind nog autorijles geven. Ze is nu 16, en elk achterkleinkind dat 17 wordt, krijgt van mij

een envelop met lesgeld voor het besturen van de auto.'

Angst 'Nou en of, in de oorlogsjaren. Er waren schoten met granaten. En op de laatste dag van de oorlog werd ik ook nog beschoten. Mijn broer en ik gingen kijken naar de Tommy's, die hadden goed nieuws over mijn jongste broer. Hij zat namelijk in het verzet en we wilden weten hoe het met hem was. Ik liep naar huis om het mijn ouders te vertellen en sloeg linksaf. Maar na de bocht, 80 meter verderop, stonden Duitsers. Ik had ze niet gezien en ze riepen dat ik moest komen, maar dat wilde ik niet. Ik liet mijn fiets en ook mezelf vallen. Ze begonnen meteen te schieten. Gelukkig konden ze niet goed schieten en misten ze, maar dat was wel even angstig.'

Ook zat Rieks in het begin van de oorlog in het leger. 'Op 29 oktober 1939 was ik 19. Ik werd gevangengenomen en zat in kamp Luckenwalde, in wat toen nog Oost-Duitsland was. Ik ben in Doorn opgepakt en werd op transport naar Duitsland gestuurd. We hebben de hele nacht in de trein gezeten.

We hebben ongeveer 2 maanden in Duitsland gezeten en hadden zo'n honger. We kregen 3 sneetjes brood, een beetje beleg en wat koffie, en ook nog een soort aardappel-koolsoep. Dat was voor de hele dag. Het was er heel warm, we lagen in tenten. We sliepen op stro, man aan man, lepeltje-lepeltje. Later mochten we in het bos slapen, daar was wat schaduw. Er zaten Polen, Belgen, Engelsen... We zijn goed behandeld, maar van de 14 Polen die er waren, kozen er 7 voor de dood en de andere 7 voor exercitie, nadat ze hadden geprobeerd te ontsnappen. De 7 die voor de exercitie kozen moesten met zware stenen op hun rug lopen en zich steeds op de grond laten vallen. Uiteindelijk werden ze doorgemarteld. Dat was heel erg om te zien, maar we waren machteloos. Dit heb ik mijn vrouw nooit verteld. Ik praat liever niet over de oorlog, anders

droom ik er weer van. Ik kijk ook nooit meer naar films over de oorlog.’

Geleerd ‘Altijd eerlijk zijn, niet liegen en vrolijk zijn. En wel een borreltje drinken, maar nooit dronken worden. Ik ben nog nooit dronken geweest, maar ik drink nog steeds 2 of 3 keer per week een borrel. Voor vrolijk zijn hoef ik mijn best niet te doen, dat gaat vanzelf.’

Dromen ‘Já! Soms droom ik dat mijn vrouw naast mij ligt. Mijn vrouw was bijna 90 toen ze overleed. Dat is nu 11 jaar geleden. Ik heb ook een droom gehad dat ik in de trein stapte. Er was een man in de trein, met een klein sikje, die me bij zich riep: “Kom bij mij zitten.” Hij stelde zich voor als een professor. We praatten met elkaar en hij gaf mij een raadseltje.

Er stond 5 gulden op het spel. Maar dat vond ik niet eerlijk, want de professor had meer letters gegeten. Dus ik vond dat ik 10 gulden moest krijgen als hij mijn raadsel niet zou weten. “Het heeft een rooie kop, het is grijs met één poot en het hangt meestal in een boom, maar het kan ook vliegen.” De professor noemde alle fruitsoorten en alle vogelsoorten, maar mijn antwoord was steeds nee. Hij wist het niet en gaf me 10 gulden. Toen wilde hij weten wat het antwoord was. Schaterlachend besluit Rieks: “Nou,” zei ik, “dat weet ik ook niet!” Dus ik gaf hem 5 gulden terug. Hahaha!’

Gezondheidstips ‘Nooit kwaad worden en nooit te veel drinken. En verder nooit met de tenen naar boven gaan liggen.’

